

den Sagkundskab, som har een Mening i Dag og en anden i Morgen, som er indbyrdes uenig omtrent paa alle Omraader. Jeg har da villet se lidt paa den økonomiske Situation, paa, om vi ogsaa have Raad til at ofre de mange Penge, som nu forlanges til vore Militærudgifter.

Jeg kommer derved ogsaa til at drage en Sammenligning mellem den Gang og nu. Vi stod i 70erne, har jeg faaet oplyst, med et Netto-Tilgodehavende hos Udlandet af saadant noget som 2 à 300 Mill. Kr. Dette Tilgodehavende svandt jævnt ind til først i 90erne, saa var vi omtrent paa Nul, paa den Tid ejede vi altsaa os selv, som man siger. Den danske Nation havde lige saa meget til gode hos Udlændinge, som Udlændinge havde til gode hos danske Mænd og danske Institutioner. Imidlertid fra den Tid af er det gaaet, til at begynde med smaat, men siden med rivende Hastighed i Retning af Vækst af vor Netto-Gæld. Den højtærede Finansminister, der jo sidste Aar ogsaa var Finansminister, holdt ved Finanslovens Forelæggelse sidste Efteraar et Foredrag, som sikkert blev læst med stor Interesse omkring i Landet, og som jeg i alt Fald læste med megen Interesse. Den højtærede Finansminister sagde da, at denne vor Gæld, som omtrent var paa Nul først i 90erne, var stegen først langsomt og siden med stærkt stigende Hastighed, saaledes at den nu stod paa 625 Millioner. Han sagde, at det, der foruroligede ham mest, var ikke saa meget selve den Kendsgerning, at vi var komne til at skyldte de Penge væk, som det, at Gælden var vokset med en saa rivende Hastighed de senere Aar, altsaa netop efter Tiden, siden vi fik, hvad jeg vil kalde det andet Systemskifte, for det var vel lidt af et Systemskifte, da vi skiftede Ministerium anden Gang. Med den Udtalelse af den højtærede Finansminister for Øje maa man vel sige, vi regne ikke for højt, naar vi i Øjeblikket regne med, at vor Netto-gæld til Udlandet er saadant noget som 700 Mill. Kr. Det er jo et meget stort Tal, et Tal, som i hvert Fald Vælgerne i Almindelighed ikke forstaa, og som jeg tror, mange Rigsdagsmænd heller ikke forstaa. Jeg har derfor brugt ude hos Vælgerne at stille det op paa en lidt anden Maade, og det vil jeg tillade mig her ogsaa. Vi ere altsaa komne til at skyldte mere væk end før, i Løbet af de senere Aaringer 700 Mill. Kr. Hvis vi altsaa tænke os, at Pengene i Stedet for at være laante under de forskellige Former,

hvorunder de ere laante, vare blevne laante af alle Landkommunerne. vil det sige, at hver enkelt Kommune gennemsnitlig skulde have laant 700,000 Kr. Man vil sige, at vi have ogsaa faaet en Del Varer for de Penge, ja, maaske for dem alle sammen. Jeg tør ikke benægte det, det er naturligvis vanskeligt at sige, dog er jeg temmelig sikker paa, at vi ikke have faaet virkelig produktive Værdier, virkelige Forrentningsværdier for dem. For at forrente vor Gældsforøgelse til Udlandet skulde vi ud med saadant noget som 30 Mill. Kr. eller, for at holde os til Eksemplet med Kommunerne, saadant noget som 30,000 Kr. for hver enkelt Kommune om Aaret. Jeg er vis paa, at de Værdier, det være sig Huse, Besætninger eller Jernbaner, som vi have faaet — vi have faaet en hel Del Jernbaner og faa vist desværre flere endnu, som vi hellere maatte undvære —, ikke repræsentere blot tilnærmelsesvis Produktivitet, Forrentningsværdi for disse Penge.

Nu ved jeg godt, at det er blevet sagt, at det er jo bare at male Fanden paa Væggen, det har jo slet ikke noget at betyde, det er jo slet ikke saa farligt, det er ingenting i Forhold til vor Nationalformue, den er mange Gange større, man taler om 6—7 Milliarder eller saadant noget, og vor Gæld er da ikke stegen mere end til en lille Milliard, siger man, vi ere jo solide nok. Ja, vi ere selvfølgelig ikke komne saa langt ned, at vi ikke kunne laane de Penge, vi skyldte væk. Men paa den anden Side maa jeg hævde, at det er unormalt, saa snart et Samfund skylder mere bort, end det har til gode. Det normale er under gode Forhold, at et Samfund ejer sig selv. Saa snart et Samfund faar Underbalance i den Forstand, er det betænkeligt, og det bliver det i meget høj Grad, saa snart Gælden vokser i den Grad foruroligende hastigt, som det hos os er sket for nylig. Den ærede Forsvarsminister — ja, den Gang var han jo kun det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) — talte ogsaa noget om det lige straks, efter at vi havde begyndt paa denne Samling, og vilde slaa det hen med at sige, at vi kunde blot se paa vor Statsgæld, den var jo ikke nær saa stor forholdsvis som visse andre Staters. At den ærede Forsvarsminister kan komme med en saadan Udtalelse, forundrede mig, for det forholder sig egentlig med den som med Svaret, da man sagde Goddag til den døde Mand, og han svarede: Økseskaft. De to Ting have nemlig ikke synderlig megen Forbindelse med hinanden: hvor megen